

Country Paper on Myanmar (Burma)

တည်နေရာ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ပထဝီအနေအထားအရ အရှေ့တောင်အာရှဒေသ၊ မြောက်လတ္တီကျု ၀၉° ၃၂' ဒီဂရီ နှင့် ၂၈° ၃၁' ဒီဂရီအကြား နှင့် အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၂° ၁၀' ဒီဂရီ နှင့် ၁၀၁° ၁၁' ဒီဂရီအကြား တွင် ကျရောက်တည်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်နှင့် အရှေ့မြောက်ဒေသများသည် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့်လည်းကောင်း၊ အရှေ့ဘက်နှင့် အရှေ့တောင်ဘက်ဒေသများသည် လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံ (ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံတော်) နှင့်လည်းကောင်း၊ တောင်ဘက်ဒေသသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့်လည်းကောင်း၊ အနောက်ဘက်တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယသမ္မတနိုင်ငံများ နှင့်လည်းကောင်း နယ်နိမိတ်ခြင်းထိစပ်နေပါသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အစိုးရရုံးစိုက်ရာ ရန်ကုန်မြို့တော်ကြီးသည် အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၆° ၁၃' ဒီဂရီနှင့် မြောက်လတ္တီကျု ၁၆° ၄၅' ဒီဂရီတို့ဆုံတွေ့ဖြတ်သန်းရာဆုံမှတ်တွင်တည်ရှိပါသည်။ မြန်မာစံတော်ချိန်ကို အရှေ့လောင်ဂျီကျုများ ၉၇° ၃၁' ဒီဂရီအပေါ်တွင် မူတည်တွက်ချက်သတ်မှတ်ထားပါသဖြင့် မြန်မာစံတော်ချိန်သည် ဂရင်းနစ်ချိစ်တော်ချိန်ထက် ၆ နာရီ မိနစ် ၃၀ ခန့်စောပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတို့သည် အချိန် ၆ နာရီ မိနစ် ၃၀ ကွာခြားမှုရှိပါသည်။

ဧရိယာအကျယ်အဝန်း

မြန်မာနိုင်ငံ တဝှမ်းလုံး၏ ဧရိယာအကျယ်အဝန်းသည် ၂၆၁၂၂၈ စတုရန်းမိုင် (အကျယ်အဝန်း ၆၇၇၀၀၀ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိပါသည်။ အကျယ်ဆုံးနေရာ၌ အရှေ့မှအနောက်သို့ ၅၈၂ မိုင် (ကီလိုမီတာ ၉၃၆) အရှည် အလျားရှိပြီး မြောက်မှတောင်သို့ ၁၂၇၅ မိုင် (၂၀၅၁ ကီလိုမီတာ) အရှည်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်ဆက်တစ်တည်းရှိသော နယ်နိမိတ်များကြောင်းသည် မိုင်ပေါင်း ၃၈၂၈ မိုင်ခန့်ရှိပြီး တရုတ်ပြည်နှင့်နယ်နိမိတ်များကြောင်း အရှည် ၁၃၇၀ မိုင်၊ ယိုးဒယား (ထိုင်း) နိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်များကြောင်း အရှည် ၁၃၁၀ မိုင်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်များကြောင်း အရှည် ၈၃၂ မိုင်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်များကြောင်း အရှည် ၁၆၈၇ မိုင်နှင့် လာအိုနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်များကြောင်းအရှည် ၁၄၈ မိုင်အသီးသီးရှိကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းနယ်နိမိတ်အရှည်အလျားမှာ မြောက်ဘက် နတ်မိမြစ်ဝ မှ တောင်ဘက်အစွန်ဆုံးရှိ ကော့သောင်းမြို့အထိ မိုင် ၁၃၈၅ မိုင်ခန့်အရှည်အလျားရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝအသွင်အပြင်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝအသွင်အပြင်အနေအထားကို အကြမ်းအားဖြင့် အပိုင်းကြီး (၃) ပိုင်းအဖြစ်ခွဲခြား သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ အနောက်ဘက်တောင်ကုန်းဒေသအဖြစ် (တစ်) ပိုင်း အလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသအဖြစ် (တစ်) ပိုင်း နှင့် အရှေ့ဘက်ကုန်းမြင့်ဒေသအဖြစ် (တစ်) ပိုင်းစသည်ဖြင့် အပိုင်းကြီး (၃) ပိုင်းအဖြစ် အကြမ်းအားဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ဟိမဝန္တာတောင်တန်း၏ တောင်ကျောများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနောက်ရိုးမဟု ခေါ်တွင်သည့် အနောက်မြောက်ပိုင်းရှိ မြန်မာအနောက်ရိုးမနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ အနောက်ရိုးမ တောင်တန်းသည် မြောက်ဘက်ပိုင်း ကချင်ပြည်နယ်မှ တောင်ဘက်ရခိုင်ရိုးမအထိ မြောက်မှတောင်သို့ သွယ်တန်း လျက်ရှိသည့် တောင်တန်းကြီးဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါအနောက်ရိုးမ တောင်တန်းကြီး၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြင့်ဆုံးတောင်ထိပ်ဖြစ်သည့် အမြင့်ပေ ၁၉၂၉၆ ပေရှိ “ခါကာဘိုရာဇီ” တောင်ထိပ်တည်ရှိပါ သည်။ အမြင့်ပေ ၁၂၅၅၃ ပေရှိ စာရာမေတီ တောင်ထိပ်သည်လည်း အဆိုပါ အနောက်ရိုးမတောင်ကျောပေါ်တွင် ရှိပါသည်။ အဆိုပါ အနောက်ရိုးမတောင်တန်းကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံအကြား ကာဆီးထားသည့် အုတ်တံတိုင်းနံရံကြီးသဘွယ်တည်ရှိပါသည်။

အလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသသည် မြောက်မှတောင်ဘက်သို့ သွယ်တန်းစီးဆင်းလျက်ရှိသည့် ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်း ဟုခေါ်တွင်သည့် ကျယ်ပြန့်သည့် မြေနိမ့်ပိုင်းလွင်ပြင်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသ၏ ပထမပိုင်းကို ဧရာဝတီမြစ်စတင်မြစ်ဖျားခံစီးဆင်းသည့် ကချင်ပြည်နယ်မှ မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယ အကြီးဆုံးမြို့တော် မန္တလေးမြို့အထိကိုသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ မန္တလေးမြို့မှ အောက်မြန်မာပြည်၏အထက်ပိုင်းရှိ ပြည်မြို့အထိကို ဒုတိယပိုင်းအဖြစ် အလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ပြည်မြို့မှ ပင်လယ် ထဲသို့ စီးဆင်းသည့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကို အလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသ၏ နောက်ဆုံးအပိုင်း၊ တတိယအပိုင်း အဖြစ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါအလယ်ပိုင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသ နှင့် ချင်းတွင်းမြစ် ဝှမ်းဒေသတို့လည်း ပါဝင်သည် ကျယ်ပြန့်သည့်မြေနိမ့် မြစ်ဝှမ်းဒေသဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါမြစ်ဝှမ်း ဒေသသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ခေါင်တည့်တည့် မြောက်ပိုင်းမှ တောင်ဘက်အထိရှည်လျားစွာတည်ရှိသည့် ဒေသ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါချင်းတွင်းမြစ်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်အကြားတွင် ဇီးဖြူတောင်တန်း မင်းဝံတောင်တန်းစသည့် တောင်တန်းများ မှန်ကင်းတောင်တန်း၊ ဂန့်ဂေါ်တောင်တန်း အစရှိသည့် တောင်တန်းဒေသများလည်းပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ ပဲခူးရိုးမသည်လည်း အဆိုပါမြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် ပါဝင်ပါသည်။

အရှေ့ရိုးမတောင်တန်းဟု သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်သည့်ဒေသမှာ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ဟုခေါ်တွင်သည့် ပင်လယ် ရေပြင်အထက် အမြင့်ပေ ၃၀၀၀ မှ ၄၀၀၀ အထိ မြင့်မားသော ကုန်းမြင့်ဒေသဖြစ်ပါသည်။ မြေပြန့်ဒေသ နှင့် ခြားနားစွာ ကုန်းမြင့်ဒေသတွင် တောင်ကုန်းတောင်တန်းများစွာ ပါဝင်ပါသည်။ အဆိုပါ ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်ဒေသတွင် “သံလွင်မြစ်” သည် မြောက်မှတောင်သို့ သွယ်တန်းစီးဆင်းလျက်ရှိပါသည်။ သံလွင်မြစ်သည် ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်ကို

သဘာဝပေါက်ပင်နှင့် တိရိစ္ဆာန်များ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝပေါက်ပင်မျိုးစုံရှိသည့်အလျောက် သားရဲတိရိစ္ဆာန်များလည်း အမျိုးစုံစွာရှိသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမည်နာမတိကျစွာ ဖော်ပြနိုင်သော နို့တိုက်သတ္တဝါမျိုးပေါင်း ၃၀၀ ကျော်နှင့် ငှက်အမျိုးအစား ၁၀၀ ကျော်နေထိုင်ပေါက်ဖွားလျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝပေါက်ပင် မျိုးစုံ၏ တန်ဖိုးမှာ မှန်ဆန္ဒမရလောက်အောင်ကြီးမားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျိုးကွဲ သတ္တဝါပေါင်းများစွာရှိပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးမားဆုံးသော ကျားရဲတိရိစ္ဆာန်များ၏ ဘေးခံဒေသမှာ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း ပူတာအိုခရိုင်တွင် ရှိပါသည်။

လူဦးရေ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်ခဲ့သည့်အညီ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ပေါင်းစုံ စုစည်းနေထိုင်သည့်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၀-၂၀၀၁ ခုနှစ်စာရင်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ၄၆ သန်းခန့်နေထိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း ၅၀ ကျော်ခန့်ဖြစ်လာမည်ဟု သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူရရှိချက်အရ ခန့်မှန်းအပ်ပါသည်။ တစ်နှစ်လျှင်လူဦးရေတိုးနှုန်းမှာ ၁.၈၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး အမျိုးသားဦးရေ မှာ ၂၃.၄၆ သန်းနှင့် အမျိုးသမီးဦးရေမှာ ၂၃.၇၉ သန်းရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

Population Growth and Projection of Myanmar According to the Census Years (1872 - 2003)

စဉ်	သန်းခေါင်စာရင်းနှစ်	ဧရိယာ စကွဲယာ မိုင်	လူဦးရေ (သန်းပေါင်း)	Density of Population per square mile	Growth Rate (%)
1	1872 *	88566	2.727	31	
2	1881 *	87220	3.737	43	
3	1891	171430	7.722	45	
4	1901	226209	10.491	46	
5	1911	230839	12.115	52	
6	1921	233707	13.212	57	
7	1931	233492	14.667	63	
8	1941	261057	16.824	64	
9	1973	261228	28.921	111	
10	1983	261228	35.308	135	2.05
11	1993 **	261228	43.116	165	1.87
12	1996 **	261228	45.565	174	1.84
13	1997 **	261228	46.40	178	1.84
14	2000 **	261228	49.008	188	1.84
15	2003 **	261228	51.660	198	

Note : * Census for only Lower Myanmar taken by the British.
** Project

မြောက်မှတောင်သို့ ဖြတ်သန်းလျက် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်း ဖွန့်ပြည်နယ်၊ မော်လမြိုင်မြို့အနီးမှ ပင်လယ်ထဲသို့ စီးဝင်ခဲ့ပါသည်။ ရွှေလီမြစ် - မြစ်ငယ်မြစ် - ဇော်ဂျီမြစ် - ပန်းလောင်မြစ်စသည်များသည် ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဧရာဝတီမြစ်အတွင်းသို့ စီးဝင်ကြသည့် မြစ်ငယ်များဖြစ်ကြပါသည်။

ရာသီဥတု

အကြမ်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီဥတု (၃) မျိုးရှိသည်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါရာသီဥတု (၃) မျိုးမှာ နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း ဟူ၍ (၃) မျိုးရှိပါသည်။ ပူပြင်းခြောက်သွေ့သည့် နွေရာသီမှာ မတ်လမှစတင်၍ မေလ အလယ်ပိုင်းအထိ ရှည်ကြာတတ်ပါသည်။ မေလအလယ်ပိုင်းမှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အနောက်တောင် မုတ်သုန်လေဝင်ရောက်ပြီး အောက်တိုဘာလကုန်အထိ မုတ်သုန်လေရှိပါသည်။ အဆိုပါကာလမှာ မိုးများစွာရွာသွန်း၍ မိုးဥတု ဟုခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ချမ်းအေးသော ဆောင်းဥတုမှာ နိုဝင်ဘာလဆန်းမှ ဖေဖော်ဝါရီ လကုန်အထိ ရှည်ကြာတတ်ပါသည်။ ယျေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုမှာ အပူပိုင်းဖွံ့ဖြိုးဆွန်းရာသီဥတု ဟုခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ နေရာဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခု အပူအအေးကွာခြားမှုမှာ အဆိုပါဒေသများ၏ မြေမျက်နှာပြင်အနိမ့်အမြင့်ပေါ်တွင် မူတည်၍ကွာခြားမှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အလယ်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံမြေ နိမ့်ဒေသများတွင် မိုးရေချိန်လက်မ ၄၀ ခန့်မျှသာရှိသော်လည်း ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင်မူ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်လက်မ ၂၀၀ ခန့်ရှိပါသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းဒေသရှိ ခြောက်သွေ့သော အရပ်ဒေသများတွင် မတ်လနှင့် ဧပြီလတို့တွင် အပူချိန်ဖာရင်ဟိုက်ဒီဂရီ ၁၁၀ အထက် (၄၃-၃၀ ° C) ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်ပိုင်းနှုန်းဒေသများတွင် ဖာရင်ဟိုက်အပူချိန်ဒီဂရီ ၇၉ (စင်တီဂရတ် ၃၆ ဒီဂရီခန့်ရှိပါသည်။) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပျမ်းမျှအပူချိန်ဇယားမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

ဇန်နဝါရီ	၁၉	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဖေဖော်ဝါရီ	၂၃	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
မတ်	၂၉	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဧပြီ	၃၂	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
မေ	၃၃	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဇွန်	၃၃	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဇူလိုင်	၃၂	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဩဂုတ်	၃၂	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
စက်တင်ဘာ	၃၀	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
အောက်တိုဘာ	၂၈	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
နိုဝင်ဘာ	၁၈	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်
ဒီဇင်ဘာ	၁၆	ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်

Area and Estimated Population (2000- 2001)

စဉ်	ပြည်နယ်/တိုင်း	ရေယာ စက္ကယာ ပိုင်	စုစုပေါင်း	လူဦးရေ	
				ယောက်ျား	မိန်းမ
၁	နိုင်ငံ	၂၆၁၂၇.၈	၄၇၂၅၄၇၁၆	၂၃၄၆၄၈၂၈	၂၃၇၈၉၈၈၈
၂	ကချင်ပြည်နယ်	၃၄၃၇၉.၂၂၂	၁၂၂၄၈၆၆	၆၀၅၆၉၃	၆၁၉၁၇၃
၃	ကယားပြည်နယ်	၄၅၂၉.၅၆၃	၂၅၂၇၉၅	၁၂၈၃၅၄	၁၂၄၄၄၁
၄	ကရင်ပြည်နယ်	၁၁၇၃၀.၈၄၉	၁၄၃၁၃၇၇	၇၀၈၀၀၀	၇၂၃၃၇၇
၅	စစ်ကိုင်းတိုင်း	၁၃၉၀၆.၉၆၇	၄၆၅၃၆၁	၂၂၆၃၅၆	၂၃၉၀၀၅
၆	တနင်္သာရီတိုင်း	၃၆၅၃၄.၇၁၄	၅၂၈၀၃၆၂	၂၅၈၆၁၁၃	၂၆၉၄၂၅၉
၇	ပဲခူးတိုင်း	၁၆၇၃၅.၅၅၇	၁၂၉၇၅၁၈	၆၄၈၂၆၆	၆၄၉၂၃၅
၈	မကွေးတိုင်း	၁၅၂၁၄.၁၂၉	၄၉၃၀၁၄၆	၂၄၆၉၀၄၇	၂၄၆၁၀၉၉
၉	မန္တလေးတိုင်း	၁၇၃၀၅.၃၂	၄၃၈၂၁၈၂	၂၁၅၀၁၅၁	၂၂၃၂၀၃၁
၁၀	မွန်ပြည်နယ်	၁၄၂၉၄.၇၂၁	၆၃၁၃၉၃၈	၃၁၁၄၆၂၅	၃၁၉၉၃၁၃
၁၁	ရှမ်းပြည်နယ်	၄၇၄၇.၇၅၈	၂၃၉၀၆၈၁	၁၁၉၈၆၄၄	၁၁၉၂၀၃၇
၁၂	ရန်ကင်းတိုင်း	၁၄၂၀၀.၀၈၃	၂၆၅၃၅၂၉	၁၃၂၁၃၀၃	၁၃၃၂၂၂၆
၁၃	ရှမ်းပြည်နယ်	၃၉၂၇.၁၄၄	၅၃၈၂၀၅၁	၂၆၇၅၀၁၀	၂၇၀၇၀၄၁
၁၄	ဧရာဝတီတိုင်း	၆၀၁၅၅.၂၂၇	၄၇၀၁၆၆၉	၂၃၅၆၃၇၃	၂၃၄၅၂၉၆
၁၅	ဧရာဝတီတိုင်း	၁၃၅၆၆.၅၉၃	၅၆၄၈၂၄၁	၃၂၇၆၈၉၃	၃၂၇၁၃၄၈

ဘာသာရေး

ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်မှစ၍ ယနေ့အထိတိုင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာဘာသာကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိပါသည်။ တနည်းဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနေရာအနှံ့အပြားတွင် ဘာသာပေါင်းစုံမှ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများ၊ ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ရာ သာသနိက အဆောက်အဦးများကို အထင်ရှားတွေ့ရှိနိုင်ပြီး ဘာသာရေးပွဲလမ်းသဘင်များကိုလည်း ခမ်းနားကြီးကြပ်စွာ ကျင်းပနိုင်သည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာကိုးကွယ်သူများ၏ ဘာသာရေးအထိမ်းအမှတ်ပွဲအဖြစ် ကျင်းပသည့် အစ်ပွဲတော်နေ့များသည်လည်းကောင်း၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်များ၏ “ဒီပါဝလီ” မီးထွန်းပွဲသည်လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ၏ ခရစ်စမတ်ပွဲတော်နေ့ရက်သည်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရက တရားဝင်ရုံးပိတ်ရက်များအဖြစ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ၏ ၈၉.၃ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မြန်မာနိုင်ငံသား အများစုကိုးကွယ်သည့် ဘာသာဖြစ်ပါသည်။ လူဦးရေ၏ ၅.၆% သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်သူများဖြစ်ကြပြီး လူဦးရေ ၃.၈% သည် အစ္စလာမ်ဘာသာကိုးကွယ်ကြပြီး၊ လူဦးရေ ၀.၅% သည် ဟိန္ဒူဘာသာကိုးကွယ်သူများဖြစ်ကြသည်။ လူဦးရေ၏ ၀.၂% သည် နတ်နှင့်အခြားအယူဝါဒ ကိုးကွယ်သူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု

နိုင်ငံသားမိဘနှစ်ပါးမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မွေးဖွားသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများအဖြစ် မွေးရာပါ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် ရရှိကြပေသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပတွင် မွေးဖွားကြသည့် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များလည်း မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူနိုင်ခွင့်ရှိကြလေသည်။

- (က) မြန်မာနိုင်ငံသားမိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားကြသူများ။
- (ခ) မိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးသည် နိုင်ငံသားဖြစ်၍ အခြားမိဘတစ်ဦးသည် ဧည့်နိုင်ငံသား (Associate Citizen) ဖြစ်လျှင်။
- (ဂ) မိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးသည် နိုင်ငံသားဖြစ်၍ အခြားတစ်ဦးသည် နိုင်ငံသားပြုခြင်းခံရသူ (Naturalized Citizen) ဖြစ်လျှင်။
- (ဃ) မိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးက နိုင်ငံသားဖြစ်၍ အခြားတစ်ဦးက ဧည့်နိုင်ငံသား (Associate Citizen) မှ မွေးသည့် သားသမီးများ သို့တည်းမဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသား မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူများနှင့် နိုင်ငံသားပြုခြင်းခံရသူ မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားခြင်းခံရသူများ။
- (င) နိုင်ငံသားပြုခြင်းခံရသူ မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူ သားသမီးများ၊ သို့တည်းမဟုတ် ဧည့်နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံသားပြုခြင်းခံရသူ မိဘနှစ်ဦးမှ မွေးဖွားသည့် သားသမီးများ။
- (စ) နိုင်ငံသားမိဘတစ်ဦးနှင့် ဧည့်နိုင်ငံသားမိဘမှ မွေးဖွားသူ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားပြုခြင်းခံရသူ နှင့် မွေးဖွားသည့် သားသမီးများ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေချနေထိုင်သူများအနေဖြင့် National Registration ခေါ် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြား ပြုလုပ်ကိုင်ဆောင်ကြရပြီး အဆိုပါအမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြားပေါ်တွင် မိမိတို့၏ တရားဝင်အမည်နာမ၊ အသက်၊ မွေးနေ့၊ မွေးရပ်ဇာတိ၊ လူမျိုး၊ ဘာသာနှင့် အိမ်ထောင် ရှိ/မရှိ နေထိုင်ရာ လိပ်စာအမည်များကို တရားဝင်မှတ်တမ်းတင်ထားသဖြင့် အဆိုပါအမျိုးသား မှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်နေထိုင်သူတစ်ဦးအဖို့ အရေးကြီးသောကဒ်ပြားဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါအမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြားမပါရှိဘဲ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ခရီးသွားလာခွင့် အခြေချနေထိုင်ရန်အခက်အခဲရှိပါသည်။

လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံခြားသားများ ဝင်ထွက်သွားလာခြင်းကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ထိန်းသိမ်းသည့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိပါသည်။ အဆိုပါ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးသည် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် သို့တည်းမဟုတ် ပြည်ဝင်ခွင့်ဇီဇာတစ်စုံတစ်ရာ မပါရှိဘဲ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်မရှိပါ။ ပြည်ဝင်ခွင့် ဇီဇာများကို သက်ဆိုင်ရာ မြန်မာသံရုံးများတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ပုံစံများဖြင့် လျှောက်ထားကြရပါသည်။ နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးသည် တရားဝင်ပြည်ဝင်ခွင့်ဇီဇာဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တစ်လနေထိုင်ခွင့်ရရှိပြီး ဇီဇာသက်တမ်းတိုးလျှောက်ထား၍ အချို့ကိစ္စများတွင် တစ်လကျော်နေထိုင်ခွင့်လျှောက်ထားရရှိနိုင်ပါသည်။